

Statsetatsmøte 18.09.2019

Tema: Folkehelse og velferd

Anne Mette Nerbøberg
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

3. okt 2019

10.20	Folkehelse og velferd	
5 min		<i>Rigmor Brøste innleiar og leier sesjonen</i>
5min	<i>Levekårsnettverket –</i>	<i>Rigmor Brøste</i>
10 min	<i>Barnekonvensjonen – Fordeler med samhandling og samtidighet</i>	<i>Anne Mette Nerbøberg</i>
25 min	<i>Satsing på barn og unge</i>	<i>Marit Hubak</i>
15 min	<i>Folkehelse</i>	<i>Sigri Spjelkavik</i>
15 min	<i>Psykisk helse, barn og unge</i>	<i>Anne Mette Nerbøberg</i>
30 min	<i>Tid til diskusjon og refleksjon</i>	<i>Rigmor Brøste leiar drøftinga, evaluerer møtet og takkar av</i>

Barnekonvensjonen

FNs KONVENSJON OM BARNERETTANE

1 **ALDER 18 ÅR** Alle under 18 år er barn dersom ikkje ein yngre alder er lovfesta av staten.

2 **INGA DISKRIMINERING** Rettane i konvensjonen gjeld for alle barn utan forskjellsbehandling, og utan omsyn til rasen, hudfargen, kjønn, språket, religionen, opphavet, eigedommen, funksjonshemminga eller opptatningane til barnet eller foreldra. Staten skal sørge for at ingen blir diskriminert.

3 **TIL BESTE FOR BARNET** Ved alle handlingar som styresmakter og organisasjonar ser i verk overfor barn, skal det som gagnar barnet best vere det grunnleggjande omsynet. Staten skal har ansvaret for omsorga og tenestene som har den standarden som er fastsett. Dette gjeld særskilt tryggleik, helse, talet på tilsette og kvalifikasjonane deira og dessutan kvalifisert tilsyn.

4 **STATENS ANSVAR** Det er staten som har ansvaret for å setje barnerettane ut i livet.

5 **FORELDREANSVARET** Staten skal respektere dei rettane og pliktene foreldra og andre foresette har for å gi barnet rettleiing og støtte slik at barnet skal kunne utøve rettane i konvensjonen.

6 **RETT TIL LIV** Staten pliktar så langt som unnlige seg, å sørge for at barn overlever og får ein god start på livet.

7 **NAMN OG STATSBORGARSKAP** Barnet har – med ein gong etter fødselen – rett til namn og nasjonalitet, og så langt det er råd, å kjenne til foreldra sine og få omsorg frå dei.

8 **IDENTITET** Staten skal respektere rettane barnet har til å bevare identiteten sin, mellom anna nasjonalitet, namn og slektskap.

9 **17** **MASSEMEDIE** Staten skal sikre barn tilgang til informasjon frå eit mangfald av nasjonale og internasjonale kjelder. Staten skal oppmunne massemedium og forleggjarar til å spreie informasjon som fører til forståing, kunnskap, sosiale ferdigheter og vevære, og til å lage eige barnestoff, også for barn som høyrer til minoritetsgrupper. Staten skal verne barna mot skadeleg informasjon.

10 **FORELDREANSVARET** Begge foreldra har eit hovudansvar for omsorga for og utviklinga hos barnet ut frå kva som er best for han eller henne. Staten skal støtte og utvikle av institusjonar, tenester og tiltak for omsorg for barn, og dessutan ta omsyn til utarbeidande foreldra.

11 **18** **MINORITETAR OG URFOLK** Barn som høyrer til ein minoritet eller eit urfolk, har rett til saman med andre i gruppera si å leve i samsam med kulturen sin, utøve religionen sin og bruke sitt eige språk.

12 **19** **VERN MOT MISBRUK** Staten skal verne barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, vanstelt eller utnyttning frå foreldre og andre omsorgspersonar.

13 **20** **BARN UTAN OMSORG FRÅ FAMILIEN** Barn som er utan familiemiljø, har særleg rett på vern og omsorg, til dømes ved plassering i ein fosterheim – eller om det er nødvendig – ved ein høveleg institusjon eller ved adopsjon.

14 **21** **ADOPSJON** Nasjonal og internasjonal adopsjon skal vere skje i samsvar med lova og skal vere autorisert av styresmaktene. Adopsjon utanlands skal ikkje føre til urettvis økonomisk fortene og bør vurderast som eit alternativ til omsorgstiltak i det landet barnet opphavleg kjem frå.

15 **22** **FLYKTNINGBARN** Barn som søyler flyktningstatus eller som blir vurderte som flyktningar, skal få forsvarleg vern og humanitær hjelp. Staten skal i samarbeid med internasjonale organ hjelpe eit barn som er aleine til å bli ført saman med foreldra sine att.

16 **23** **ANNA UTNYTTING** Staten har plikt til å verne barnet mot alle former for utnyttning.

17 **29** **MÅLET MED UTDANNING** Utdanninga skal fremje utvikling av personlegdommen til barnet og teoretiske og praktiske ferdigheter. Utdanninga skal skape respekt for menneskerettane og fremje haldningar om fred, toleranse og vennskap mellom folk. Utdanninga skal skape respekt for naturen og for den kulturen barnet og andre tilhøyrer.

18 **30** **LEIK OG FRITID** Barnet har rett til kvile, frid og lek og til å ta del i kunst og kulturliv.

19 **31** **BARNARBEID** Barnet har rett til å bli verna mot økonomisk utnyttning i arbeid og mot å gjere arbeid som kan svekke hovet til utdanning eller utvikling.

20 **32** **NARKOTIKA** Barnet har rett til å bli verna mot ulovleg bruk, omsetjing og produksjon av narkotiske stoff.

21 **33** **SEKSUELL UTNYTTING** Barnet har rett til vern mot alle former for seksuell utnyttning og misbruk. For å verne barn mot slik utnyttning skal staten setje i verk alle nødvendige tiltak, nasjonalt og internasjonalt.

22 **34** **BORTFØRING, PROSTITUSJON OG SAL** Staten har plikt til å gjennomføre nasjonale og internasjonale tiltak for å hindre kidnapping, bortføring eller sal av barn til alle slags formål og i alle slags former.

23 **36** **ANNA UTNYTTING** Staten har plikt til å verne barnet mot alle former for utnyttning.

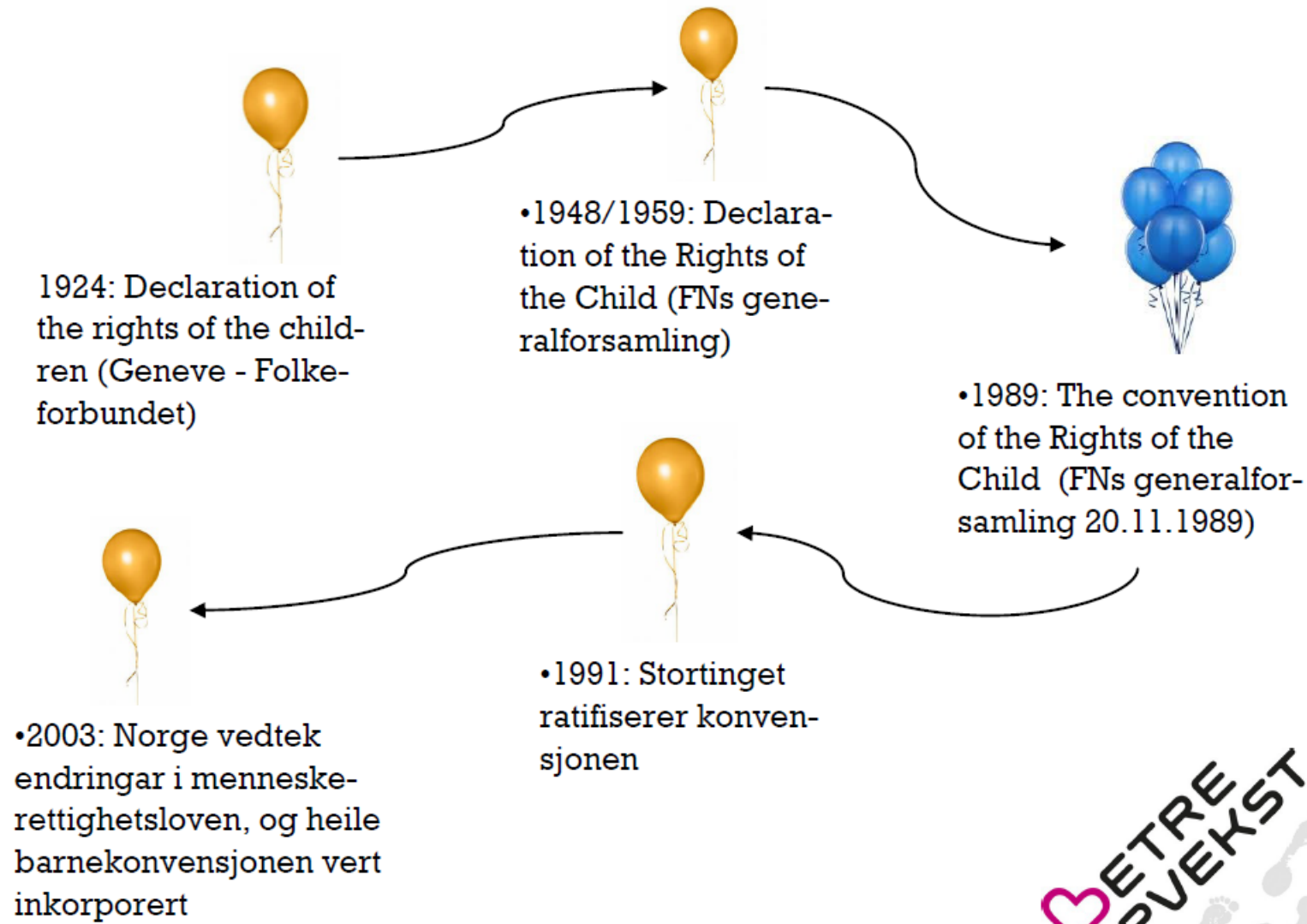
BARNE- konvensjonen

Alle barn har rett til beskyttelse mot diskriminering.

Alle barn har rett til privatliv.

Alle barn har rett til å bli verna mot økonomisk utnyttning eller misbruk.

Alle barn har rett til å si som mynning, og deres stemme skal bli sett på alvor.

Grunnlova §104

Born har krav på respekt for menneskeverdet sitt. Dei har **rett til** å bli høyrde i spørsmål som gjeld dei sjølve, og det **skal** leggjast vekt på meininga deira i samsvar med alderen og utviklingssteget.

Ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, **skal** kva som er best for barnet, vere eit **grunnleggjande omsyn**.

Born har **rett til** vern om den personlege integriteten sin. Dei statlege styresmaktene **skal** leggje til rette for utviklinga til barnet og mellom anna **sjå til** at det får den økonomiske, sosiale og helsemessige tryggleiken som det treng, helst i sin eigen familie.

Barnekonvensjonens grunnprinsipp

Ikkje-diskriminering art 2

Barnets beste art 3

Retten til liv art 6

Medverknad art 12

Barnekonvensjonens 3 p'er

- Protection
- Proviton
- Participation

De aller fleste barn og unge deltar, er aktive og mestrer utfordringene på fellesarenaene – i barnehagen, på skolen, i fritidsaktivitet og nabolag.

Uro for dem som faller utenfor

Fellestrekk i definisjonene

Sammensatte behov

Flere risikofaktorer

Flere tjenestesteder
må inn samtidig

Flere har ulike **personlige problemer** knyttet til helse (...) særlig psykiske problemer og/eller rusproblemer, dårlig motivasjon og dårlig selvtillit

Mange har **familieproblemer** knyttet til oppvekstsvilkår og tidligere kontakt med barnevernet, oppvekst i aleneforsørgerfamilier med foreldre som lever på trygd og med liten erfaring fra arbeidslivet. Flere har opplevd **fattigdom** i form av foreldre med dårlig råd, dårlige boforhold og/eller at de selv har opparbeidet seg gjeld.

Beskrivelse av unge NAV-brukere med sammensatte problemer, hentet fra Strand, Bråthen og Grønningsæter, 2015.

Åpning for ansvarsfraskrivelse

«Noen av de barn og unge jeg har møtt har store problemer på flere arenaer. Det er mange potensielle hjelpetjenester, men det gir også mulighet for tjenestene å definere hovedproblemet til å ligge utenfor sitt prioriterte område».

**Per Håkan Brøndbo, RBKU Nord,
kronikk forebygging.no (2018)**

«Når tjenestene ikke klarer å samarbeide kan det få alvorlige konsekvenser for barn. (...). I alle sakene utvalget har sett på har flere tjenester vært involvert i barnet eller familien. Det kunne være barnevern, skole, barnehage, helsevesen, politiet, PPT-tjenesten, flyktningetjenesten i kommunen, krisesenter og familievernkontor. Manglende samarbeid har i sakene blant annet ført til at viktig og nødvendig informasjon har gått tapt, og at **barn ikke har fått den hjelpen de har hatt behov for, tidlig nok.**»

Svikt og svik: 88-89

NRK TV

«Jeg skulle ønske at
noen hadde gått til valg
på hvordan vi skal hjelpe
de mest sårbare barna.»

Inga Bejer Engh

barneombud

NRK
Nyheter

#nrkdebatt

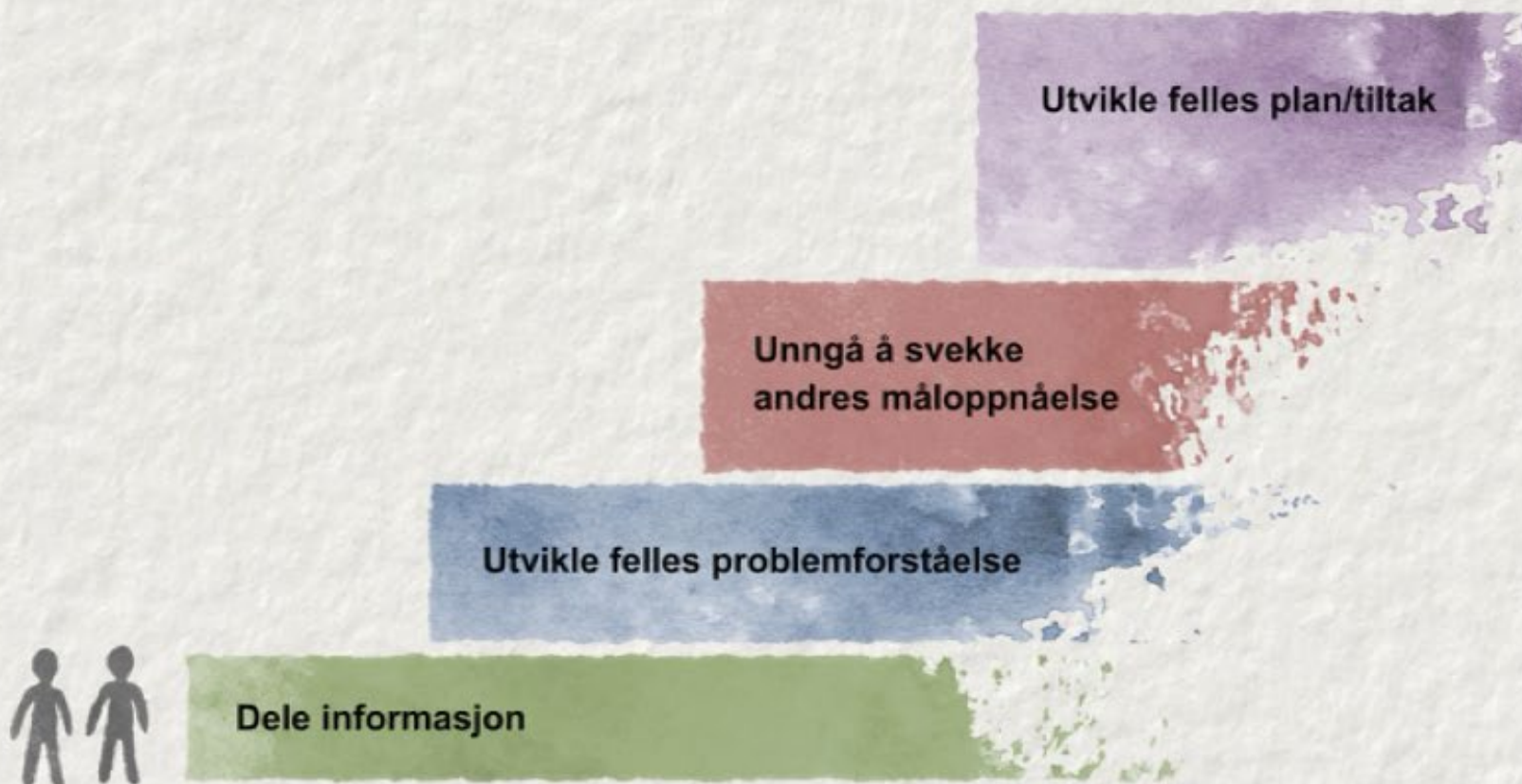
Hvorfor samordning?

- Tette hull i systemet (sikkerhetsnettet)
- Tidlig innsats
- Mer helhetlig og effektiv oppfølging
- Fra symptomlindring og bistand på enkeltområder, til mer helhetlig oppfølging for bedre livsmestring og sosial inkludering.

Hva skal til for å lykkes med samordning?

DIFIs samordningstrapp

Vi må se de samme problemene

Utvikle felles problemforståelse

Vi må trekke i samme retning

Utvikle felles plan/tiltak

Vi må jobbe sammen

